

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Añy 6.—Núm. 273.—Dissape 28 de Octubre de 1905

LO QUE VOLEM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi a l'organisació interior de nostra terra: volém que catalans sianlos jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instància's plets y causas: volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació de l'exèrcit espanyol en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dins de Catalunya.» (Del manifest de l'Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897)

La visita d'En Loubet

Impresions

Com una exhalació'l President de la República veina ha atravesat l'Espanya. Ha fet parada per un moment a l'Escorial y s'ha detingut uns quants días a Madrid. Gairebé, pera coneixer l'Estat espanyol en son passat y en son present, res més li manca veure a Mr. Loubet. L'Escorial es la tomba de l'antich pòleriu, quiet, silencios, ab grandesa funerària... Madrid es lo sepulcre de la miseria actual, neuròtica, bullidosa, ab vestits llampants, però morta, ben morta.

Jo no sé pas per quin motiu, mes la visita presidencial m'ha causat pessim efecte. He vist corre pels carrers la gentada, he sentit arreu lo soroll de les músicas, los erts aixordadors ressonan encara en mas orellas, però ni l'entusiasme popular, ni la sumptuositat de las festas oficials, ni'l llampeig dels colors vius y las colorinas m'han lograt arrençar l'ensorpiment del meu demunt.

¿Què passa a Madrid que tot, la gent, los carrers, lo sol y l'aire, adhuc las mateixas festas, se presenta ombretat per la melancolia y la tristesa? ¿Què passa a Madrid que un no hi pot trobar, per més que busqui, la joia, l'alegria franca, l'esclat sincer en totes las manifestacions?

Si, evidentment, Madrid representa Espanya. La miseria, la falta absoluta d'activitat, l'enderrement més complet, tenen aqui los llurs més illegítims representants. Madrid no es, no ha estat, no serà mai una ciutat europea; es y serà una població eminentment espanyola. Per això'l sol, l'aire, la gent y's espectacles prenen sempre'l tò gris, indeterminat, característich del terren espanyol.

Ni concepcions enlairadas, ni grans empresas, ni febrosa activitat, ni amor desinteressada a l'art, ni anhels de vida nova, res hi ha aquí de tot lo que distingeix y singularisa la vida moderna. Petitesas, encogiments, vida pobra, egoïsmes miserables en los homes y en las casas, veus que lo que's presenta a la vista de l'observador en aquest poble artificial, que no té arrels en lo past, ni esperansas en lo pervindre.

Per això segurament, al contemplar lo seguici de M. Loubet aquests días, al considerar l'esforç que s'ha realitzat per aspanar lo que no es, pera demostrar lo que no ha sigut ni serà mai, un baf de repugnancia m'ha pogut fins a la cara y m'ha fet girar la vista.

Y l'he volguda apartar del meu pensament la trista idea que me ha sugerit la visita del president francès; l'he volguda apartar y m'ha restat clavada, fixa, inmóvil en la conciencia, perseguintme a tot arreu, acompañantme per carrers y places, en la maror de las festas y en la quietut del desconsol.

Sempre, a tot'hora, he vist

l'Escorial, tomba del passat y se m'ha representat Madrid com lo sepulcre del present... Y las caras m'han semblat tristes, y las veus cants funeralis y's guarniments dels carrers draps mortuoris... Y fins m'ha semblat que en Loubet portava'l propòsit d'encaminar los religiosos foragats de Fransa cap a Madrid pera que's comensessin a preparar a fer la feyna que's tenen en comanada als frares de l'Escorial...

Serà tal volta una ilusió, un exaltament, un pessimisme meu; però quelcom sembla indicar que a guna relació tenen la marxa d'en Loubet y la propera-diada dels Morts. Per de prompte s'ha estès ja la papeleta de defunció del Ministeri. ¿Quán morirà lo demás?

P. MÓNADA.

Madrid 27 d'Octubre de 1905.

Lo malalt crònic

Quento trobat en un manuscrit no molt vell.

«Hi havia un ser que estava molt malalt, tant, que tots los que d'ell dependien tenien fortia temensa de que's posés tan greu, que perdés totes sas forsas vitals, perdent ells aixísl'ur ben estar.

De que's morís fisicament no'n tenian de temensa; prou sabíen que sos mals eran d'aquells que corsecan la ànima, deixant sols la vida orgànica; com qui diu un mort que's belluga.

Tots parlavan de gurió, mes ningú ho feya.

A la casa del malalt y a la vora de son llit tots s'hi estaven, los que d'ell més necessitaven s'hi estaven més apropi, com tambéls que de cor l'aimavan.

Mes per anar a cercar remey calia eixir de la cambra, calia anar per uns camins nous.

Y a fòra de la cambra hi havia's que menys necessitaven de la vida del malalt; y's que menys l'aimavan, aquells que molts cops se'n alegran de la malaltia del que diuen ésser amics, per serlo profitosa, y que se'n rieu de tot quant fan los que velen gurió; tant més rieu com més bona fè hi veuen.

Ni ells mateixos a voltas ho saben per què rieu; uns rieu perquè presenten que mentres duri la malaltia, ells gosaran de bona salut, altres perquè s'hi troben bé allí ahont hi ha malalt, los hi agrada sentir la fetor de la mort que s'apropa a un semejant seu, y perquè mentrestant s'aprofitan de las tassas de brou que'l malalt ab sa congoixa rebutja; d'altres perquè veuen riure, y són com los micos que fan tot lo que veuen fer, y d'altres perquèls hi sembla que fa fi riurer de tot, sense pensar que tart o d'hora pagaran caras aquelles rialles de bestia embrutida.

Y's pitjors eran los que no reyan ni ploraven; aquells es que portaven careta; a vegadas s'hi posaven ben aprop del malalt y fent veure que'l gurian procuravan alargarli l'agonia per mil cabalísticas menas; y es que'n viuen de la malaltia, fan vista de microbi.

Y'l malalt s'anava ofegant, sense acabar de morirse.

Ja n'hi havia algú que eixia tot encoratjat a cercar lo desitjat remey, mes ben aviat l'aturaven, a vegadas s'aturava per por de caure en desgracia d'algun d'aquells que reyan y altres cops perquè'l feyan aturar a la forsa.

No hi havia res a fer per alleujar al malalt; se tenian d'avesar a veure aquella agonia que s'anava fent eterna; tenian d'avesarse a viure

aquella vida migra la, que més aviat era la mort que la vida...

Y desgraciat del que guiat per sos bons desitjos de reivindicació, ho emprenia ab tota l'ànimia, aquell era lo blanch de totes aquellas mirades d'animal cobart, de tota aquella corruta de gent ab cara de caritat y fets de gent avara; aquell era'l ximple que com a tal lo senyalaven tots ab lo dit; ell volia fer renaixer l'amor y la vida pel malalt y pera tots y ab aquest sol fet se feya riu de tot un enfilall de delictes escrits tots en lo còdigi del convencionalisme hipòcrita y rutinari d'ideas migradas y falsas.

No podia, donchs, ferse res; per no patir veyst que aquell quadro tètrich, calia fugir ben lluny, tenia que fugir tot esperit que glatis a l'impuls de nova vida, y deixar aquell sér que segueixis ab sa agonía y aquells seus amics que seguissin vivint aquella vida feble; la vida del malalt crònic.

Y no era pas desmor lo que l'impuisava a marxar; era desencoratjament al veurer com quedavan estancadas totes las ideas de desvetllament y mellora pel malalt y sos amics. Mes cal fer la salvetat, que no era tota la culpa dels amics del malalt; estava dita casa plena de forasters, y tant barrejats estaven uns ab altres, que no se'n podia pas'trever l'aigua clara, fent això que no hi hagués mai aquell esperit d'unitat que hi té de haver en tot acoblament de bons amics.»

Y aquí estan esqueixats los fulls del manuscrit y dubto còm se devia acabar la malaltia del tal ser; mes afegint bé tots los trossets de paper, se poden llegir prou claras las paraules «a grans mals grans remeys» «nova vida» «verdadera unió de tota la família» «jorn gloriós» «recuperació de totes las forsas» «cada hu per casa seva» «fins allavors no hi haurá mellora» «cura conseguida pel convinciment y constància y enteresa de carácter, res per forsa» y d'altres que no's poden acabar de llegir; mes se comprén ab las tals paraules que com que'l malalt tenia bona naturalesa, per si va vencer a la malaltia.

He recordat aqueix conte avuy, perquè aqueixos dies ja es costum parlar y recordar de sers estimats morts, y per l'associació d'ideas he trobat concordança entre l'esmentat ser del conte y l'àmbit de cementiri que aquests dies se respira, y m'ha semblat que hi anava molt bé la tal semblanza.

Pel trasllat y comentaris.

JOSEPH MIRALLES.

En profit de Tarragona

No fa pas molts anys. Eram per allà al 85 que'm trobava de meritori en una casa de comers y'm quedava boca-obert cada cop que'l Sr. Enrich, lo Tenedor de Llibres, posava devant lo pupitre aquells llibrassos tan pesants, que jo ab totes las dues mans ab prou feynas los alsava.

—May los deuen poguer omplir— li deya plè d'ingenuitat.

—Prou, prou, me responia ell tot carinyós y amanyagantme; queveus aquells que hi desats a l'armari; donchs tots los hi estrenat jo y, mírals, pobrets, com jueuen aciaparts pel pès dels números que contenen. Un dia, si ets bon minyo y aprèns forsa, potser te's farèm dur a tu aquests volums que tant t'intrigan!

—Còm?

—Estudiant pel Comers.

Y ja may vaig callar a casa demandant me deixessin estudiar pel Comers, com m'havia dit D. Enrich.

Se m'havia posat entre cella y cella posar mas pécadoras mans en uns llibres com aquells y, tossut que tossut, amoinava sempre als meus pobres pares perquè'm deixessin estudiar lo Comers, a quin desitjaren accedir, matriculantme a l'Institut.

Tot content y satisfet anava ja a las classes, enlluernantme sempre una mateixa idea fixa, persistent, la de que després ja podrà presentarme al Sr. Enrich dientli: «Estich en las condicions per V. exigidas quan m'encarregó dels llibres?»

Mes, oh disòrt, que jo no tenía pera res en compte l'afany centralizador y egoista de nos tres governants y no podía preveure que a l'adonar-se aquells que's estudis de Comers a Tarragona no reportaven un negoci per l'Estat, com lo batxillerat, per exemple, los suprimirian, com així succeí a l'any següent, portantlos a Barcelona, y quedantme jo ab mas ilusions tronxadas y maleint l'hora en que havíen pres un determini que tant me perjudicava.

Y'l Sr. Enrich somrié y m'aconsolava prometentme que ell m'iniciaria de poch en poch en los assumptos de comptabilitat.

Han passat 20 anys y's estudis de Comers fins al present no havíen reaparegut per Tarragona, a pesar de la necessitat que se'n sentia. Un poble en que no hi ha altre element de vida propia que'l negocis, en que la principal font de riquesa ells tots sols casi han estat, en quin si alguna aleuada d'existència hi resta, al Comers únicament se déu, no teniam un Centre ahont fer aquesta mena d'estudis ab l'extensió que nostra juventut estudiosa anhelava.

Tots ho havíam repetit mil voltas al veurer projectes y peticions que's llençaven al vent y que molts d'ells no ns havíen de donar cap resultat còm no se li demana al Gobern que'n instauri de nou aquells estudis que'n va arrebassar per allà l'any 86? Còm no's prén per alguna corporació, si es que allò no pot ser, una iniciativa quina falta tots deplorem y de quina n'obtindria fruitosíssims resultats?

Algú va fer ressò d'aquestes exclamacions dins la Cambra de Comers y l'Escola tan desitjada ha nascut ja, y segons los datos que'n té nim, ab vida exuberant, puig que la matrícula puja a un número respectable.

Alegremsen, per avuy, de sa existència tot endressant una calurosa felicitació a tots los elements que constitueixen la Cambra per sa lloable empresa y molt en particular a son dignissim president Sr. Boada, mentres deixem pera un altre dia, si a Deu plau, parlar de la constitució, funcionaments y resultats que poden esperar-se d'una institució que tan de profit ha de reportar pera Tarragona y sa comarca.

ANTON RIUS.

Mossèn Alcover

y la llengua catalana

Altra volta l'honorabile vicari general de Mallorca'n ha donat la satisfacció de visitarnos. Pera mossèn Alcover, Catalunya y Mallorca son materialment una sola terra, fins sembla que no existeix'l bras de mar que separa'l continent, de sas illas; lo mar li és un camí més planer y més còmodo pera anar y venir que qualsevol carretera o camí de ferro.

Benvingut sia, ja que sas visitas son sempre a major honra y gloria de la nostra llengua catalana. Actualment ocupan tota sa gran activitat y sa constància exemplar la celebració del Congrés de la Llengua Catalana y l'obra capdal del Diccionari y, com a sa natural consequència, la Gramàtica Catalana.

Tantost arribat, va reunir a las comissions que treballan en l'organización del Congrés de la Llengua Catalana, pera resoldre alguns assumptos molt interessants pera lo que serà un dels aconteixements més grans pera la llengua catalana, ja que rebrà una solemne consagra-

ció ab l'estudi y atenció que li farà ben reputats y emblematic filòlegs de totas las terras de llengua catalana de l'Estat espanyol y de las nacions més cultas d'Europa.

Al vespre, mossèn Alcover va donar una conferència al Centre Excursionista de Catalunya, endressada a cercar la major cooperació possible de tots los catalans a la grandiosa obra patriòtica del Diccionari. Va parlar de l'importància de la topònima per la restauració de la llengua catalana.

Feu remarcar lo lloc preferent que en aquest estudi filològich hi poden tenir los excursionistas recorrent tots los noms de ciutats, vilas, pobles, llogarets, comarcas, afraus, montanyas, putxets, rius, rieras, barrancs y xaragalls, masias, hermitas, etc., treball de gran utilitat ja que en aquesta nomenclatura s'hi conservan noms y desinències que actualment no son dús comú en la llenguatge y serveixen pera coneixer còm parlaven los nostres avant-pasats dels temps protohistòrics.

Com a un cas pràctic feu veure que així's podria arribar a demostrar l'unitat de llengua en totes las terras catalanes, com succeeix amb los articles es y sa que son usats avuy solament pels mallorquins y per als pobles de nostra casta selvana y empordanesa. Per medi de la topònima's veu que a tots los indrets hi há noms de pobles que estan formats ab aquelles particulars. Així's troba Sarquella (Empordà), castell Saguda (Cervera), Sabassona (Plana de Vich), Sacuita (Camp de Tarragona), Mont Sacopa (Olot), Sacostinyola (Camprodón), Sasroviras (Penades), Sascarras (Llusanés), Sant Hilari Sacalm (Guillerías), Cap de Sensa costa (Gironés y Bergadá), Carrer de Sensa costa (Tortosa), Sant Joan Sas corts, etc.

Indica com a fonts d'estudi topònamic los amillaraments y las escripturas de cambi de propietats rurals, citant lo cas notable del cooperador a l'obra del Diccionari senyor Castella, d'Igualada, que llegeint l'amillarament d'aquell partit ha fet 11.000 papeletes de noms de llocs d'aquella comarca.

També són un bon element d'estudi's noms y cognoms de persones que's troban a las llistas del cens electoral, citant lo cas notable del cooperador a l'obra del Diccionari senyor Castella, d'Igualada, que llegeint l'amillarament d'aquell partit ha fet 11.000 papeletes de noms de llocs d'aquella comarca.

També són un bon element d'estudi's noms y cognoms de persones que's troben a las llistas del cens electoral, já que molts tenen particularitats ben dignes d'estudi perquè s'han perpetuat d'una a altra generació.

Ja embrancat a parlar de l'obra magna del Diccionari, va fer assabent lo grandios èxit que té pels nombrós materials que va reunir, rebent-los de tots los indrets de la terra catalana, de tal manera que actualment té ja ordenadas 190.000 papeletes. Cità com a personalitat mèritissima al digne arxiver de l'Ajuntament de Barcelona, l'Alfons Damians, que li ha enviat 2.000 papeletes de paraules catalanas que no són a l'antich Diccionari den La Bernia. Cità també a l'Emili Martínez Passapera, de Lloret de Mar, pel gran número de papeletes de proverbi y frases característiques, y cità també a molts altres que treballan coratjósament en tan lloable com benèmerita obra que ha d'esser lo monument més hermós que s'aixecarà a la pàtria catalana.

Mossèn Alcover excità a tots los catalans a cooperar a n'aquesta obra patriòtica, ja que sols així's pot demostrar que realment s'estima la nostra hermosa llengua catalana. Fou molt aplaudit y rebé corals enhorabonas de la gran concurrencia que omplia la gran sala d'actes del Centre Excursionista.

LA CATEDRA D'ECONOMÍA

Estudis Universitaris Catalans

Tanquem avuy la tanda d'articles que hav

las càtedras que durant lo curs que ja ha comensat tindrán obertas los Estudis Universitaris y aprofitèm l'oportunitat pera dir a nostres llegidors quatre mots respecte de la Cátedra d'Economia social y política aranzelaria.

Malgrat lo renaixement que en tots los ordes de la vida nacional se vé notant a Catalunya, estèm encara molt endarrerits y seria una adulació fatal peral nostre poble amagarí aquesta trista veritat, pera dir-nhi sols una altra: que marxa al davant dels pobles de la península. Nos falta encara a Catalunya una cultura prou sólida y general, no privativa d'alguns pochs, que impulsi l'activitat nacional y li marqui ab seguretat lo camí que deu seguir.

Y és que encara'n guiem massa per l'instint y si bé aquest té tanta importància pera las colectivitats com pera's individus, està molt lluny de poder portar a unes ni altras a l'ideal de perfecció y benestar que unes y altres poden y deuen assolir.

Això passa, per desgracia, en tots los ordres, però en l'esfera econòmica lo mal és molt més fondo que en totes las altres, donchs, si bé l'instint no'n manca, no hi há, en canvi, en nostras classes intel·lectuals la vocació pera aquesta mena d'estudis, que és necessària pera que la producció nacional no's vegi sovint exposada a l'etzat. Faríà riure, si no fés pena, examinar las doctrinas econòmicas que s'explican al jovent que concorre a les escoles oficials. Se redueixen, per lo general, a quatre definicions de la riquesa, del capital y de la producció, canvi, consum y distribució d'aquella, y a no gaire major número de nocións sobre las caixas d'estalvis, los banchs y las cooperativas. Y pujan las generacions, sense saber res de las lleys a que vé subjectel món econòmic, sense coneixer los fets que en aquest orde tenen una importància decisiva, sense hora esment de las causas de ruina o prosperitat de las naçions, no baix un concepte abstracte y doctrinari, sinó deduit d'aquells fets econòmics. Preguntéu-lo qui és lo motiu de la superioritat del sistema protecciónist a lliure-cambista, y's més aplicats us contestarán ab disquisicions pseudocientíficas, però casi cap us sabrà explicar los móvils a que en la actualitat deu obeir la política econòmica d'una naçion determinada. En un poble ahont s'ensenya Química, sense laboratoris ni reactius; Dret, sense més que vagas referencies a las lleys, però ab luxo espantós de teories y sistemes, y Medicina, sense clínics; és llògich que s'ensenyi Economia, ab complet desconeixement dels interessos econòmics del poble y de sa relació ab los dels altres païssos.

Però nosaltres, que patim las conseqüencias d'aquest desballestament en l'ensenyança, que, com totes las institucions y serveys de l'Estat, sols se redueixen a un simulacre de tal; los elements econòmics de Catalunya que han de lluitar contra aquella ignorancia y esmersar en semblant lluita las activitats que deurian dedicarse a la producció; tots los que un dia y altre veyem y sofrim l'absolut desconeixement de la realitat que hi há en los poders d'aquest Estat, que'n té sempre ab l'ay al cós, donchs tot lo que toca trencar y cada vegada que tracta de prendre alguna iniciativa en materia econòmica és pera lesionar algú interès nacional; tots havém de fer per manera que això s'acabi, procurant que en lo successiu l'orientació econòmica de Catalunya no sigui fruit de l'instint y presa a despit dels poders per un estol d'economistes de veras, ben coneguts dels nostres interessos y ab una cultura ben sólida y positiva.

Aquest treball, ja fa prop de dos anys que s'emprenguerà pels Estudis Universitaris Catalans ab la creació de la cátedra d'Economia social y Política aranzelaria; qui titular es lo distingit economist D. Guillèm Graell, tan veritatosament conegut per llur competència en aquestes matèries; competència ara de poc nomàvement acreditada ab la publicació del seu opúscol sobre «L'aranzel, los tractats y la producció», en lo que's tracta ab l'elevació y al mateix temps ab lo sentit pràctic deguts, aquesta qüestió que en los moments presents es potser la de més vital interès per Catalunya.

L'importància d'aquesta càtedra sembla haver sigut ben compresa per l'opinió, donat lo gran número de alumnes que hi concorren, entre els que hi figuraren respectabilissimas personalitats que's consagran a l'ensenyança de la joventut, exemple meritori y digne d'imitar per part dels mestres y dels interessats en la vida econòmica; com es digna d'alabansa

y apoya la tasca dels Estudis, que ab aquesta y las demés càtedras que tinen obertas fan, sense gran soroll, però ab molta eficacia, una de las obras més patriòticas que han emprès en los nostres temps de desvetllament de l'ànima catalana.

UNA PROMETENSA

XIII

Lo disgust de la senyora Josepha y'l senyor Joseph era gran. La pèrdua del *water-proof* o sian las enaguas, era un cop difícil de soportar y la pell de l'autor de la malifeta, lo senyor Rubí, corria perill de ser ratllada per las unglas de l'enfutismada Pepita que no's podia acabar l'acte portat a cap per aquell senyor tan y tan bon minyo.

—L'esgarraparé, creume Josepet—deya la Pepita ab lo front arrugat, formant tres solchs molt fondos, senyal d'una ira incomensurable.

—No t'ho prenguis tant a la tremenda, Pepita del meu cor—li contestava'l seu marit Josepet;—no val la pena; ja'n tenim d'altres d'enaguas a caseta, mona.

—Es que ha sigut molt atrevit lo senyor Rubí.

—Bé, que no veus que era fill de l'entusiasme? es persona molt seriosa. Figúrat si, en compte de las enaguas, li passa pel cap de llençar la criatura! També ho hauria fet, també, no't creguis; són actes irreflexius; lo pobré no té qui's cuidi d'ell, qui l'aguantin en cassos apurats. Pateix, com jo, una Pepita?

—Tens rahó, Josepet. Però, de totes maneras, me la pagará, me la pagará; no hi anirà a Roma per la penitencia.

**

La petita Laionor se comensava a cansar del viatge y rondinava d'allò més; las munyicas no la feyan callar y'l biberón era buit; s'havia acabat la llet y plorava, plorava.

—Mare de Déu! quan acabarèm de arribar! Aquesta menudeta s'hauria de volcar, està bruta y la netedat es mitja vida.

—Es clar, senyora Tuyetas—deya la llevadora,—com que es tan poqueta cosa, encara, no's pot entretenir en res; la sòrt que aviat hi serèm.

—Sí, ahont serèm?—observa'l senyor Surell.—Se déu pensar que es casa, Montserrat. No n'hi haurá poca de feina.

—Per ahont comensaria, vostè, senyor Surell?—pregunta'l senyor Facundio.

—Jo? Casi que no ho sabría; hijan tantas cosas que fer a Montserrat...

Y'l senyor Facundio comensa a rumiar y declarar al cap d'una estona:

—Es veritat, li dich, senyor Facundio, que no ho sé; no'n soch gaire pràctic jo; lo senyor Eufrasi, lo seu cunyat, ho coneix pam a pam; ell ho dirà... segur.

—Té rahó! no me'n recordava de l'Eufrasi—diu lo senyor Facundio.—Eufrasi? què farias tú a l'arribar?

—Eufrasi? té compte a dir cap tonteria, sents?

La senyora Merceneta fa semblant de menassal al senyor Eufrasi, que se la mira ab aire mitjà burleta.

—Jo—diu aquest,—comensaria per baixar del tren.

—Home, home!—cridan tots a l'hora.

—Ja m'ho pensava!—rondina la Merceneta,—que sortirías ab algún esteribot.

—Després—continúa imperturbable'l senyor Eufrasi,—després anirà a sentir la Salve y'n deixaria un per que's cuidés dels aposents, un altre perquè's cuidés d'avivar a la fonda pel sopar, un altre perquè anés a comprar llet pera la criatureta, un altre perquè's vejés ab lo sacristà pel bateig, un altre pera que...

—Caram, senyor Eufrasi—exclama'l senyor Rubí,—poch a poch donarà feina a tothom. Qui quedará per anar a la Salve?

—Ba, ba! Ja ho'deya jo que't presentarias ab un ciri trencat; sempre serás lo mateix, Eufrasi!

Y la senyora Merceneta fa callar al seu marit que, entre'ls reganys de la seva dòna y las rialles de la concurredia, queda mitjà atroatinat.

—Tant se val—declara'l senyor Facundio;—una cosa o altra'n sortirà; no'n hi capfièm.

—Escola, Facundio?—pregunta ab veu vergonyosa'l senyor Eufrasi, atontit per la cridòria de que havia sigut objecte,—que coneixes al pare aposentador?

—Jo? què haig de coneixer; ni pare, ni mare, ni avia.

—Això, estèm perduts!—diu ab tò adolorit lo digne sabadellenc;—no tenim remey, nos plantarán cap a Santa Escolástica!

—Què vols dir, que potser es de mala mena aquesta Escolástica?

—No, ella no, però'l seus aposents, sí. Ho havias d'encaregar ab temps; hi ha molta concurredia aquests dies y patirèm, patirèm. Quina nit, Déu meu! Quinas titas!

—Què? Hi ha xinxas a Montserrat? No pot ser, Eufrasi.

—Cá, home, cá, no n'hi ha cap que porti esquella!

**

La noticia que acabava de fer saber lo senyor del pap malaltia havia produït l'efecte d'una gallada d'aigua gelada, apagant lo foc de l'entusiasme que la comitiva havia anat sentint per la montanya.

—Hi ha xinxas!—tothom deya.

—Què són xinxas?—pregunta la padrineta.

—Xinxas? Són las treballadoras de la fàbrica—contesta'l Pepitu.

—Y són a Santa Escolástica, las fabricantes? Què es estrany; no ho sabia que a Montserrat n'hi hagués de fàbricas.

—No, no, Francisqueta—diu lo Pauet,—xinxas són una altra cosa; jo ne vaig veure un dia a la dispesa de D. Dolors, una monja retirada; diu que pican a la nit y fan unes ronxas que arriban a desfigurar la cara. A un estudiant de Vilanova, li va picar una al nàs y no's va poguer molar de vuit dies.

—Vaja una broma de mal gènero—observa'l senyor Surell.

—Y fan mal?

—Bé; tal qual, Francisqueta; quan menys un bon tip de gratar. Una vegada vaig anar a Valencia per Sant Jaume y tot lo lit n'estava plè; figura's si'm vaig divertir.

Lo senyor Surell se disposava a contar lo que li havia passat aquell viatge memorable, quan la màquina se posa a xiular y més xiular.

—Què passa? Perquè tant de xiular?—pregunta tota espantada la llevadora.

—No res, senyora Madrona; es que som a Montserrat; ara passarèm lo túnel y a l'altre costat hi ha'l monastir.

—Un túnel!—exclama esgarrifada la llevadora, alsants y anantse a abrassar ab la Francisqueta.—Francisqueta, filla meva! Ara vé un túnel!

—Altra vegada! Ay, maret meva del meu cor!

Las rialles sorollosas del senyor Montornés y del senyor Surell ofegaran la por de las dos esporugides que restan silencioes y quietas una estona.

—Còm es que's fa tanta por un túnel?—pregunta la senyora Tuyetas, tota parada.

La senyora Tuyetas comensa a rumiar y de sopte, clava la mirada interrogadora demunt del senyor Montornés y del senyor Surell que encara riuen.

Lo tren se para y comensan a baixar los passatgers. La senyora Tuyetas continua asseguda y somnisosa; l'idea del túnel la té embargada; mil ideas encontradas van cremantse dins son enteniment.

—Tuyetas, que no baixas?—li crita'l seu estimat Facundiet.

La veu de l'espós la torna a la realitat de l'existència.—Facundio, escolta!—

Lo senyor Facundio s'acosta a la Tuyetas.

—Assentat—diu aquesta.—Tinch un dubte; perquè'l feya tanta por lo túnel a la Francisqueta y a la senyora Madrona? Lo senyor Surell y'l senyor Montornés hauria sigut capaces?... Contesta, Facundio; es o no honrad la comitiva?

—Y ara, dòna? No ho té de ser?

—Donchs, perquè tenían por elles? perquè reyan aquells altres?

—Calla, dòna, són fracassos del viatge.

—Es dir, que l'honra, l'honor... etzétera?

—Incòlumes!—declara'l senyor Facundio ab aire teatral.

**

Ab vuit hores de retràs, arribaven a Montserrat los nostres viatgers y, cosa estranya, no hi era per res la companyia del Nort. Es un cas que costa de creure, com costa de creure tot lo que va contant lo qui escriu aquestes raïllas y tant veritat es una cosa com ho es l'altra!

Descontats los petits contratemps que havian sofert los diferents personatges de nostra historia, tot havia anat com sobre de rodas.

L'alegra mainada s'dirigia cap a la plassa; molt obsequiadess las damas y molt obsequiosos los caballers.

—Aquí dónan l'estada—diu lo senyor Eufrasi senyalant una porteta, ahont entrava molta gent.

No hi era'l pare aposentador; un llech estava encarregat en aquell moment de fer lo repartit. Era'l tal llech home de pocas paraules y ben malhumorat; a primera vista s'endevinava'l disgust del bon aposentador.

—Jo? què haig de coneixer; ni pare, ni mare, ni avia.

—Això, estèm perduts!—diu ab tò adolorit lo digne sabadellenc;—no tenim remey, nos plantarán cap a Santa Escolástica!

—Què vols dir, que potser es de mala mena aquesta Escolástica?

germà Aleix que treginava una galta d'allò més inflada; lo maleit caixa feia dias que'l feya patir y's comprenia perfectament que no estés per brochs.

Al veuler entrar tanta gent alhora, lo germà Aleix se para un moment y ab veu destremada imposa silenci als novells entrats.

—Aquí s'calla—diu a la comitiva sorollosa, sinó, no hi ha medi d'en-tendre'rse.

—Caram! està molt cremat avuy, germà Aleix?

—Sí senyor que ho estich, senyor Eufrasi; se pensa que no hi ha més que fer aquesta feina tenint aquest mal de caixal?

—Pobret! Té rahó; quina galta més inflada! Cregui que'l compadeixo; jo també n'he patit molt—diu la llevadora, —però avuy, he trobat un medi segur.

—Sab un remey?—pregunta'l germà aposentador.

—Sí senyor, però ara no pot ser que's curi; demà, si vol, se'l podrà fer passar.

—Dónguim la recepta; n'hi probat moltes y cap m'ha anat bé.

—No'n tinch de recepta—diu la llevadora.—Se cura tot caminant; es segur.

—Vàlgam Déu! Ja m'intriga aquesta senyora; digui, digui, que ho faré. Benevolia sia, amén.

—Miri, se'n va per la via ab lo senyor Surell y'l senyor Montornés y quan passi per un túnel, se curarà tot seguint; venen las rahons; que si són verdades, que si són madures, y's barallan; vostè reb los cops y a la primera plantofada, adéu caixa! Es probat—afegeix sentenciosament la senyora Madrona.

—Sí, eh? Es per això que ha vingut a Montserrat vostè, per burlar-se d'un pobre que pateix?

parcialitat vendre aigua pera saldar un crèdit contra l'Ajuntament, quan hi ha tants y tants acreedors que no poden cobrar.

Tercer. Perquè cap necessitat teniam d'un nou dipòsit, quan l'actual gairebé sobra per falta d'aigua.

Quart. Perquè ab los recursos naturals de l'Ajuntament n'hi ha prou pera reparar y netejar la mina, com ho demostra'l fet de que actualment se treballa en aquest sentit.

Esperem, donchs, que no's tornarà a parlar d'aquest assumptu, perquè de seguir las cosas així lo dia menys pensat se vendrà fins los gegants pera pagar qualsevol disbaixa de l'Ajuntament.

CONCERT CLÀSSIC

Los que no assistirem al concert de música clàssica donat en lo Teatre Principal per artistas de gran valúa com Sabater, López Náguil, López Casals, Ribas y Rabentós, dónquint se per penedits; donchs no sempre's presenta l'ocasió de poguer saborejar las bellesas de la música *di cámara* y al mateix temps tant ben executada com ho fou lo dissapte passat. No per això deixà d'assistirhi molta concurrencia y distingida, proba evident de que al nostre públic li v'agrada la bona música y gosa en sa audició, sentne bona mostra's grans aplaudiments ab que coronà cada final d'obra.

La primera part del concert fou dedicada exclusivament a Mendelssohn, músich pulcríssim que als vuit anys ja escribia correctament una pessa d'harmonia sobre un baix donat; que llegíals autors grechs y llatins y parlava perfectament lo francès l'anglès y l'italià y que dibuixa y pintava regularment; que era doctor en filosofia y bellas arts y que com a pianista era habilíssim, executant les composicions dels seus antepassats ab gran presició y sentiment. S'executà'l Quartet en *Mol bembol*, obra agradosa y plena de bellesas, y quèls artistas ho feren ab gran amore, especialment lo segón temps que diaguèrem d'una manera acabadíssima. A l'acabar aquesta obra, el públic tributà als artistas una gran ovació.

Ompliren la segona part los artistas López Náguil (violi) y Rabentós (violoncello) tocant lo primer lo *Nocturno en mi bemol* de Chopin-Sarastate y una *Mazurka* de Wienawki, essent molt aplaudit per lo que tocà de més: l'*Aria* de Bach.

Lo Sr. Rabentós, que ja en l'execució del *Quartet*, s'distingí per la seguretat ab que dominava tant difícil instrument com és lo violoncello, tocà com un gran artista, *Sur le lac* de Godard, *Filense* de Dunkler de gran dificultat, la preciosa obra *Les Cigne*, de Saint-Saens y la *Tarantelle* de Popper. Aquest artista està cridat a obtindré gran profit y fama en lo món musical; aixis ho comprené la concurrencia que l'aplaudi frenèticament, y nosaltres ho fem d'un modo especial desde aquest lloc. Lo Sr. Rabentós nos feu saborejar després, una hermosa *Romanza* sense paraules de Mendelsson.

En la tercera part se presentà'l Sr. Sabater (de Barcelona), y tocà al piano la *Ponolesa en la bemol* de Chopin por lo que fou molt aplaudit y final, de la *Rapsodia* N.º 6 de Liszt. Lo Sr. Sabater és un bon pianista y mellor acompañant; aixis ho demostrà ab lo *Quinteto en mi bemol* de Schuman que està ple de dificultats pera tots los instruments y especialment pera la part de piano, y qual execució tingüé lloc a la quarta part.

Schuman és també de la talla d'aquells colossals; que enamora per sa grandiositat en la concepció y per la poesia que enclou cada obra seva; fou comprofessor ab Mendelsson al Conservatori de Leipzig que abandonà per divergencies ab aquest. D'ell s'ha dit que era l'artista de naturalesa més poètica; l'obre geni morí als quaranta quatre anys tenint les facultats mentals perturbades.

Pera convènies de lo que valia Schuman, calia no més sentir lo *Quinteto* que s'executà; obra grandiosa y plena de sentiment en lo tercer temps y en la *marcha*, acabant l'*allegro* ab una fuga valenta y des arrollada a gran maestria y quèls artistas executaren ab gran acert y carinyo. Grans aplaudiments ressonaren al Teatre com a premi de tant meritíssima labor, tributats als artistas que hi prenien part y als que afegeim los nostres, com aixis maix als organitzadors de semblants concerts.

Y per finalizar una bona notícia que serà de l'agradó dels bons aimants de la nostra parla: la casa Breitkopf y Hartel (Leipzig) publicarà dintre poch lo *Lohengrin* pera cant y piano ab lletra catalana.

SLOG.

NOVAS

Sembla que tornan a posarse en pràctica per los empleats de la mayprau alabada companyia arrendataria de consums, procediments de violencia, que s'havien suavisat un poch durant una temporada.

Si encara fos governador de la província'l Sr. Maestre, res diríam, puig hauria resultat complertament inútil. Ara nos atrevíam a pregat al senyor Francia que posi remey als desmans dels consumers si no vol trovarse qualsevol dia ab un conflicte gròs.

Hi ha que fer entendre als dependents de Guijarro que la taronja no's pot expremar tant y sobre tot quel públich mereix bastant més respecte y consideració què'l que li guardan los consumers.

Las societats Ateneo y Centre Català preparan pera la diada de Tots los Sants y'l dia de Difunts las indispensables representacions del *Tenorrio*, nou y vell, encara que avuy tots dos sigan ja tan revellits que no tenen com aguantarse fòra d'aquests dies de reculliment y de recorts anyorats.

No obstant, lo públich hi acut cada any plè d'entusiasme pera no oblidar al famós *burlador de Sevilla* degudament corregit y aumentat per en Zorrilla y Bartrina y poguer sentir aquells melosos versos del quart acte que qui més qui menys se sap de memoria.

Y aixís passèm los anys cumplint l'adagi tan antich com certer de que: *cada cosa a son temps.*

Segueix éssent animat lo moviment mercantil de nostre port, ab gran satisfacció de la classe obrera que troba en lo moll abundants jornals.

Per cert que han circulat rumors aquests días que per part de las societats obreras se busca trencar la bona armonia que regna actualment entre treballadors y amos, presentant novas bases pera certs treballs.

Nosaltres que som partidaris de quèls obrers busquin la manera de millorar sa condició, preguem als elements directors que evitin en tot lo possible disgustos y contrarietats quina conseqüència seria disminuir lo trafech del port y això de retop ho pagariam amos y treballadors.

Lo prop vinent dissapte, dia 4 de novembre, darà una conferència pública en lo local del Centre Català d'aquesta, lo senyor don Joan Piñol, president-fundador de l'Associació mutualista *L'Amich del Poble Català*, a las nou de la nit. Nos consta que serà nombrossíssim lo públich que assistirà a la conferència pera coneixer ben a fons los ideals benèfics y filantròpics en què's basa l'aital Associació.

Com què eran ja molts los taragonins que estaven inscrits en la dita Associació, ha quedat definitivament montada a Tarragona la sub-secció que cuidarà del cobro de las mensualitats y de las novas inscripcions que's fassin, aixis com facilitarà'l los datos necessaris que se li demandin pera coneixement de totas las persones que desitjin ingressar a *L'Amich del Poble Català*.

La sub-secció d'aquesta capital que li correspon lo nombre 137 de las que ja hi ha establertas, tindrà són domicili en la Rambla de Sant Carles, número 29, primer.

S'están confeccionant los nous presupostos municipals y com que la qüestió es tenir quartets pera gastar, als regidors no se'ls hi ha acudit més que proposar vendre vint plomas d'aigua al preu de quatre mil pessetes cada una.

Lo pitjor es que quan tot Tarragona clama per falta d'aigües, quan a l'istiu es un escàndol aquest importantíssim servei, nos surt ara la comissió d'aigües dient que'n sobra y que poden vendre vint plomas.

Ja'n son de bons administradors nosaltres regidors. Pera nodrir lo presupost de l'any actual ha servit lo plom; pera lo del vinent vendrem agua y aixis anirèm tirant. Caldrà ja desdè ara pensar lo que hi haurà que vendre los anys 1907 y 1908 y següents.

Com que potser no ho tenen present, recordem a la Comissió d'Hacienda de l'Ajuntament que poden qualsevol dia proposar la venda dels

fanals del gas que no serveixen y aixis successivament, y fins potser destinat a solars part del passeig de la Rambla de Sant Joan.

Deixant apart que l'assumpto presta a molt tristes consideracions, que farèm un altre dia, cal que d'una vegada'l propietaris donguin sè de vida y que, com un sol home protestin d'un projecte que té immensa gravetat.

No pot, no dèu consentirse de cap modo, que avuy ab lo plom, demà ab l'aigua, l'Ajuntament atenti d'un modo directe al dret de propietat. Y que no se'n digui després que hi ha un certificat de l'Arquitecte municipal en que consta que l'Ajuntament pot vendre vint plomas d'aigua perquè la té sobranta, puig tots los certificats haguts y per haver no convençer a Tarragona.

Fa pena veure l'aplom que's necessita pesa proposar semblants barbaritis y'n fa més pensar que això sols pot passar en un poble tan desgraciat com lo nostre.

Això podrà durar fins que cansats los veïns d'aquestas administracions sensi nom, creguin arribat lo moment de dir prou y acabin d'una vegada ab tanta y tanta despreocupació. Pera quan això sigui caldrà tindré present, no sols als regidors, sino també als que ab valoracions y certificacions ajudan als primers en aquesta obra d'enrunament de Tarragona.

Lo dimecres vinent, dia primer de Novembre, s'obrirà de nou, com altres hiverns lo menjador de caritat que l'institució benèfica anomenada *Obra Fia Montserrat* té establet en las afors del Roser.

En ell se donarà cada dia, a las dotze en punt, a 50 pobres, un plat de recipiente variat y abundant que consistirà en una escudella, afeiginthi alguns días pa, ví, butifarri, carn, bacallà o altres extraordinaris, segons los donatius que en metàlich o espicie's rebràn.

Las personas que vulguin recomanar algun pobre, no més cal que entreguin al senyor administrador una papeleta en la que, y ab la seva firma, digui'l nom, domicili, edat, estat y demés circumstancies del seu patrocinat, y quan puga ser admès ja se'ls avisará. Los que no estiguin en la llista poden presentar-se a l' hora del mitgdia a la porta de l'edifici esmentat, y's permetrà l'entrada a tants com sigui possible fins a omplir lo nombre de 50, si per cas no estigués la llista plena, o hagués aquell dia faltat algun dels inscrits.

Ha sigut nomenat Agent del Banc Hipotecari d'Espanya, nostre estimat amic lo jove procurador d'aquesta ciutat D. Joan J. Domenech.

Lo felicitèm.

Senyor Alcalde, senyor Alcalde! Mirí que això que està succeint en las cassetas de camp ja passa de mida. Resulta que sinò cada dia, dia per altre entrat en totas aquellas que més los hi acomoda, sense quèls guardas (?) a las seves ordres se'n adonguin. Y ¿vostè que fa devant d'aquest gel dels guardas? Rés y anar tirant, però lo que pot molt ben ser, ès que'l propietaris sigan llavors ells los què's decideixin tirant y mirí que si tiran dret algun dia tindrà de llastimarnos d'alguna desgracia, y no serà pas culpa d'ells, sinò de vostè, que no mostra prou energia pera que s'acabi d'una vegada aquest vergonyós estat de cosas.

Francament li reconeixèm massa democracia y esperem que s'anirà reprimint poch a poch fins a sentirse més conservador dels interessos dels altres a vostè confiats, ara per ara.

Demà, diumenge, a dos quarts de sis del vespre, se reunirà en Junta general l'Associació Catalanista de Tarragona y sa Comarca.

La pluja darrera si bé ha beneficiat bona cosa las terras, deixantlas en condicions de poguer sembrar, en canvi nos ha portat un descens de temperatura que fà indispensable l'abric en las horas del matí y molt principalment en las del vespre que resultan del tot fredes.

Los pescadors del bou continúan guanyantse la vida explendiradament, puig lo temps los afavoreix y agafan grans cantitats de peix que venen a molt bon preu.

Ho celebrem.

COSTUMS TARRAGONINAS

Darreras obras de
D. FERRAN DE QUEROL Y DE BOFARULL
HERÈU Y CABALÉ..... Preu: 2 ptas.
MONTSERRAT..... > 3 >
Se venen en l'estampa de Francesc Sugrañes.

Nostre jove compatrici D. Mario Mirambell Aleu ha acabat ab notable aprofitament la carrera de llicenciat en Farmacia.

Felicitemoralment al nou apotecari y a sa distingida familia.

—Neurastenia.—**Neurastedègeno Sugrañes.**

—Convalecències.—**Ovi Lecitina Giol.**

—Colegi Joseffi.—Vegis l'anunci de cuarta plana.

TIP. DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

Ibarra y C.ª de Sevilla

Linia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasajes, San Sebastià, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirà d'aquest port lo dia 2 de novembre lo vapor **Cabo Creux**, son capità D. Victoriano Beitia admetent càrrega y passatgers pera ls citats ports.

Lo despatxa son consignatari D. Marià Peres.

TARJETAS DE VISITA

Sastrería y Camisería d'en

VICENS BRELL

NOVETATS de la temporada d'hivern en Sastreria, Camiseria y Corbateria.

DEPÓSIT d'ornaments religiosos dels **Fills de Miquel Gusi**, de Barcelona.

DEPÓSIT de l'acreditada sombreria de la casa **L. Trinchet**. Especialitat en los de teula y copa.

Se confeccionan tota mena de trajes y pessas pera senyors eclesiàstichs.

Comte de Rius, 23 y Rambla de Sant Joan, 57

Academia del Perfectíssim Corte Parisien Martí

Baix la direcció de la professora titular

senyoreta María Alberich

Ab lo Corte Parisien Martí s'obté una ensenyansa práctica en pochs dies pel procediment de la Transformació.

En aquesta Acadèmia s'ensenyarà de tallar, adornar y's confeccionarà tota mena de pessas de vestir, tant pera senyoras com pera nens.

Comte de Rius, 24.—TARRAGONA

EMULSIÓN NADAL ÚNICA con 80 por 100, aceite bacalao 1.º, glicerofosfatos, hipofosfites, glicerina, La mejor. Reconstituyente, tónico-nutritivo. Niños, viejos; consumo, convalecències, embarazo, lactancia, tos, disf., escrofulosis, linfatismo, raquitismo, anèmia, diabetes, gota, dolores, nervios. Anàlisis Drs. Bonet y Codina, Aprobación Colegios Médicos y Farmacèuticos. **Medalla de plata.** Farmàcies y Droguerías.

JARABE HIPOFOSFITS NADAL con Neurostina. Tónico, reconstituyente, estimulante. **Hipofosfites de cal, estreinina, hierro, manganeso, quinina, sosa, cuasina, tónico amargo y neurostina (fósforo orgànic). Anèmia cerebral, enfermedades medulares; acelera digestió, detiene caducitat orgànica. Cumple indicacions hipofosfites. Preparació esmeritada; productes escogidos. **Medalla de plata.** Farmàcies y Droguerías.**

Joan J. Domènech Solé

PROCURADOR

SUCCESSOR DE D. VICENS MATEU

Agent del Banc Hipotecari d'Espanya

RAMBLA DE CASTELAR, 26, 2.º

DR. SASTRE Y MARQUÉS

HOSPITAL, 109.—BARCELONA

Pastillas calmants de la tos del Dr. Sastre y Marqués.

Vi d'ostres del Dr. Sastre y Marqués, lo millor dels tònichs.

PASTILLAS SERRA son las mellors pera curar la TOS

Y totas las enfermetats de l'aparell respiratori perque modifiquen las mucosas, facilitan l'expectoració y treuen en un dia l'opresió del pit y la fadiga. Podeu pendies sens cap perill, puig no contenen opí ni morfina.

A DOS RAIS CAIXA

Farmacia del Centre de MANEL FONT, Rambla de Sant Joan, 57, Tarragona.—Teléfon 48

Neurastenia

clorosis,

debilitat general,

anemia

se curan radicalment ab l'ús del

NEUROSTEÓGENO SUGRAÑES

EN TOTAS LAS FARMACIAS

TALLERS

d'Arts sumptuaries

DE
FÉLIX RIBAS

Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuaries.

Projectes y presupostos detallats de les obres que ho requereixin.

Xarop NADAL

DE
Hipofosfits y Neurostina

TÓNICHE
RECONSTITUYENT,
ESTIMULANT

Hipofosfits de cals, d'Estricnina, de Ferro, de manganes, de quinina y de sosa, associat a la Quasina tònic amarach y a la Neurostina (fòsforo orgànic) eficàs pera l'anèmia cerebral y enfermetats medulars, apressa la digestió y detura la vellesa orgànica. Cumpleix totas las indicacions dels hipofosfits.

Preparació esmerada, productes escullits.

Medalla de plata en l'Exposició de Atenes, 1902.

DE VENDA

Farmacias y Droguerías

M. NADAL, Major, 14, Tarragona

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilitant, elaborant los complets especials pera cada térra y cultiu.

ABONOS

organico-químichs propis pera plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.

Despullas, tarterilla, etz., grans lleums, etz.

COMISIONS Y REPRESENTACIONES

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4, Tarragona

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

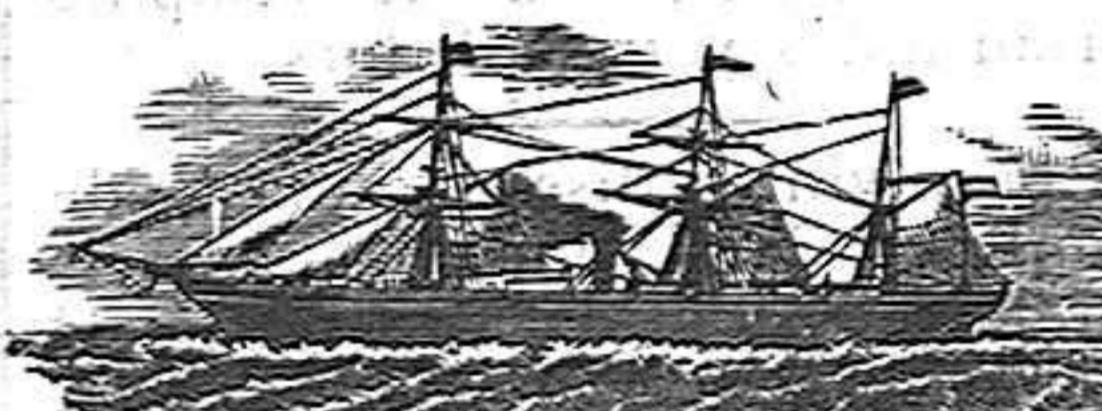
Redacció y Administració: Mender Ruiz, 6

Tarragona, trimestre..... 1'50 pta.
Fot. .... 1'50
Extranjero..... 2'00
Número d'avuy. ....

Anuncis a preus red. ts

Aigua naf SERRA

GÍOT
GÍOT
GÍOT
GÍOT
GÍOT
GÍOT

Lo meller reconstituyent era combatre ab èxit totas las malalties nerviosas.

DE VENDA

Lo meller reconstituyent era combatre ab èxit totas las Farmacias y en casa son autor, Passeig de Gracia, 4, BARCELONA

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bo, que resisteix tota prova al devall d'un canaló. Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebòns, que ni Rafael ni Murillo

los podrían fer melló, i això és apropiós per regalos; causan gran admiració.

Trobarán també sombrillas y un gran assortit de bastóns, parassols de totas menes que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

AIGUAS FERRUGINOSAS Y BANYS

DE ESPLUGA DE FRANCOLI

A 10 minuts de POBLET. Estació del Ferro-carril de Lleida a Reus y Tarragona

Balneari de primer orde, a càrrec dels propietaris nous. Survey de fonda inmellorable. Nombrosos xalets y habitacions amoblats y ab cuina, pera familiars, a varis preus. Quatre trens diaris, iglesia, telèfon, survey de carruatges d'en Palau y Tarés.

Aquestes aigües ferrosas no tenen rival per regularizar les èpocas mestres, anèmia, neurastenia, clorosis, escrofulisme, linfatisme, dispepsias atòmiques, histerisme, convalescències, etz.

Pera Hogar xalets y demés notícies: Plassa Catalunya, 4, 1.er-1.st-Barcelona y a l'Espluga de Francolí als senyors Civit germans administradors del Balneari.

COLEGI JOSEFI

PREPARATORI PERA'L COMERS Y LA 2.ª ENSENYANSA
FUNDAT EN 1861

Director y Propietari: D. JOSEPH DANIEL MATAMOROS

Tarragona, Plassa de la Font, num. 16

En aquest acreditat Colegi s'proporciona una ensenyansa verdaderament sòlida, integral y cristiana ab arregló als últims avensos, sent variis los alumnes del mateix ingressats en la 2.ª Ensenyansa que han acabat ab èxit sa brillant carrera en los 20 anys que'l dirigeix l'expressat Professor. Té ademés aquest Colegi la ventatja d'estar ben-orientat y situat al centre de la ciutat, ab una cabuda d'aprop de 2.000 metres cúbichs, alt de tetxo, excelenls condicions de seguretat y salubritat y legalment autorisat per la Superioritat.

HONORARIS

Alumnes interns de 1.ª y 2.ª Ensenyansa, primera classe, o sia cuidats especialment, manutenció superior, illit, rentat y planxat, preparació y gimnasia, 60 pessetas mensuals. Id. id. de segona classe, 50 pessetas. Mitj pensionistas, 30 pessetas. Recomenats pera la preparació y menjant en lo Colegi lo que li portin las seves familiars, 10 pessetas. Recomenats-sens id. id., 5 pessetas. Comers. 5 pessetas. Classe general, 2'50. Adults, de 7 a 9 de la nit, 2'50. Preparació pera l'ingrés en Correus, Telègrafos, etz., 5 pessetas.

NOTA: Als pensionistas que s'ausentin d'aquest Colegi per Nadal o per Pasqua se's hi abonarà la meitat de l'import dels dies que hagin estat absents.

CENTRE DE SUSCRIPCIONS SADURNI GINESTA

RAMBLA DE SANT JOAN, 28 TARRAGONA

En aquest acreditat Centre que més anys compta d'existencia a Tarragona en aquest rám, s'admeten suscripcions a totes las obres de Literatu Clera, cívica y Arts de las principals casas editorials d'Espanya, ja sia per quaderns setmanals o a plassos mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA

Biblioteca popular de L'Avenç y a la Ilustració Catalana y a tota classe de Ilustracions, Periòdics y Revistas francesas, inglesas y alemanas.

Línia de Cuba y Méxic.—Lo dia 17 de Octubre sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña, lo vapor Alfonso XIII, directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costafirmé y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova-York, Cuba y Méxic.—Lo dia 26 de Octubre sortirà de Barcelona'l 28 de Málaga y'l 30 de Cádiz, lo vapor Buenos Aires, directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo. També admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Habana.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Octubre sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cádiz, lo vapor Montevideo, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, d'ahont surten lo 12 de cada mes pera Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admeten passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferrocarril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich, pera quals ports admets passatge y càrrega ab bitlets y coneixements directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També càrrega pera Maracaibo Coro, Carupano y Camaná ab trasbord a Puerto Cabello y para Trinitat, ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 14 de Octubre sortirà de Barcelona, havent fet escalas intermitjas lo vapor C. Lopez y Lopez, directament pera Génova, Port-Said, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Africa, de l'India, Iava, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 de Octubre sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cádiz, lo vapor Leon XIII, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canàries.—Lo 17 de cada mes sortirà de Barcelona'l 18 de València, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor M. L. Villaverde, directament pera Tanger, Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife y Sta. Cruz de la Palma retornant a Santa Cruz de Tenerife pera empender lo viatge de retorn fent les escalas de Las Palmas, Cadiz, Alacant, València y Barcelona.

Línia de Fernando Póo.—Lo dia 25 de Novembre sortirà de Barcelona y'l 30 de Cádiz, lo vapor San Francisco, pera Fernando Póo, ab escalas a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Africa y Golf de Guinea.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dilluns, dimecres y divendres.

Sortidas de Tanger: dimarts, dijous y dissabtes. Aquests vapors admets càrrega en las condicions més favorables y passatgers, a quins la Companyia dona allotjament molt cómod y tracte esmerit, com ha acreditat en son dilatat servei. Recomenda la companyia pera camars d'luxo, Rebaixas pera passatgers d'anada y tornada. També s'admet càrrega y s'expènen passatges pera tots los ports del món servits per línies regulares. La companyia pot asssegurar les mercaderies que s'embarquin en los seus vapors.

AVIS IMPORTANT.—Rebaixa en los nòtols d'exportació.—La Companyia fa rebaixas de 30 per cent en los nòtols de determinats articles, ab arreglo a lo establegit en la R. O. del Ministeri d'Agricultura, Industria y Comers y Obras Públicas de 14 Abril de 1904, publicada a la Gaceta del dia 22 del mateix mes.

Serveys comercials.—La secció que d'aquests serveys té establecida la Companyia, s'encarrega de treballar a Ultramar los Mostruari que li siguin entregats y de la collocació dels articles, qual ves- teix mes.

Pera mes informes dirigir-se a son agent D. EMILI BORRÀS.

Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma està elaborada ab la flor tendre, fresca y esculida del taronger agre y s'vend en botellas de 1/4 de litre al preu d'una peseta.

A l'engrés importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra—Reus

A la menuda! Farmacia del Centre—Tarragona—Demasan AYGUA NAF SERRA